

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните
Център за оценка на риска
по хранителната верига

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Конвенция, споразумение или друг международен инструмент на СЗО за превенция, готовност и реакция на пандемии след резултатите от проведеното Девето заседание на Междуправителствения орган за преговори (18-28 март 2024 г.) и предстоящи развития на преговорния процес до 77-та сесия на Световната здравна асамблея (27 май-1 юни 2024 г.)

Позицията на Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ).

Поддържа резервата си относно поемане на политически и финансов ангажимент към това Споразумение. Като червени линии за България остават:

- непропорционално поемане на финансова тежест от страна на държавата,
- дублиране на вече съществуващи системи и необосновано поддържане на постоянна готовност на множество сектори и системи, което отново е свързано с големи финансови инвестиции и непропорционално финансиране на едни сектори за сметка на други, без видима и реална полза за страната,
- отсъствието на правата на човека в последния проект на Бюрото,
- непропорционално концентрирани правомощия върху СЗО, които дават възможност на СЗО да разшири влиянието си и да „настъпва в полето на суверенитета на държавите“, което „не е здравословно“, (подчертано и в изказването на г-жа Сандра Галина Генерален директор на ЕК на ЕС по здравните въпроси),
- притесненията за изземване и не уважение на суверенитета на страните,
- липсата на ясно очертани ползи за България – освен административна и финансова тежест, от така представените до момента текстове не се очертават ползи нито за здравната система, нито за подобряване здравето на гражданите на България, което критично поставя въпроса защо България да подписва споразумение, от което произтичат само задължения, но не и ползи.

Считаме че България следва да подкрепи и очертаните от ЕК червени линии.

Предлагаме България да наложи резерва на текстовете на:

1. Чл. 6, пар. 5 със следните мотиви: Неприемливо е да се дадат правомощия на една наднационална, неправителствена организация да изгражда такава оценяваща система, която ще донесе основно административно натоварване, но не и ползи за българското здравеопазване – хуманно и ветеринарно. Неприемливо е да се даде власт на СЗО еднолично да разпределя ресурсите на държавите и между тях. Още повече изграждането на такава система противоречи на целта заложената в началото на текста на същия параграф. Ако СЗО иска да образува и подпомага обучението на държавите следва да организира конференции, семинари, обучителни международни курсове, да изгради система за обмяна на най-добри практики, без задължителен и обвързващ характер, да издава бюлетини и ръководства, а не да изгражда контролна система. **В случая това е прикрита контролна система върху държавите с всички произтичащи от това последствия.** Тя дублира, особено във

☐ Amber ☐ Green ☒ White

1618, гр. София, бул. "Цар Борис III" № 136; тел. +359 2 427 30 56
<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

ветеринарната сфера ролята на Международната организация по здравеопазване на животните, която от дълги години сътрудничи и помага на държавите в здравеопазването на животните и подхода "Едно здраве".

2. Подкрепяме предложенията за налагане на резерва на чл. 9, 10, 11, 12, 13 и 13 bis, а също и на чл. 20 относно целия Координационен финансов механизъм.

Взимайки предвид:

- наличието на все още многобройни отворени въпроси по прилагането на Международния инструмент на СЗО за превенция, готовност и реакция на пандемии, включително по отношение поемане на финансови ангажименти от страна на държавите и разрешаване на правни въпроси във връзка с интелектуалната собственост,

- изразената многократно скептична позиция на България по отношение на правнообвързващия характер на пандемичното споразумение,

- непосилната финансова тежест за страната ни,

- липсата на видими ползи,

- възприемайки изключителната важност на съхраняване на националния суверенитет,

- оценявайки риска от изземването на много от функциите на националните държави и съсредоточаването на всякакъв вид власт при прилагането на здравни мерки в ръцете на СЗО,

смятаме, че присъединяването на България към това споразумение не представлява приемлив и оправдан ангажимент, отчитащ националния контекст и капацитет.

Смятаме, че възможностите за постигане на текст на пандемично споразумение с удовлетворително съдържание за червените линии на ЕС, както и за тези в национален план за България, и по общо политически въпроси с фокус правата на човека и тези изразени по-горе, са силно ограничени на този преговорен етап.

Смятаме също така, че България следва да подкрепи пристъпването към план „Б“ за 77-та сесия на СЗА и да предложи тази позиция на обсъждане в рамките на ЕС. Удължаването на срока на преговорния процес за постигането на консенсус по текстовете на пандемичното споразумение не следва да бъде по-малък от 2-3 години.

Считаме, че България трябва да подкрепи удължаване на срока на преговорния процес като превантивен ход срещу взимането на бързи и във вреда на националните ни интереси решения, предвид всеобхватния характер на споразумението и огромното му отражение върху цялото общество.

Приложение: Проект на текст на пандемичен инструмент с нанесени текстови редакции в режим „Проследяване на промените“ и коментари с обосновка. (док. Proposal for the WHO Pandemic Agreement A/INB/9R/3 April 2024)

ЦОРХВ

24.04.2024 г.